

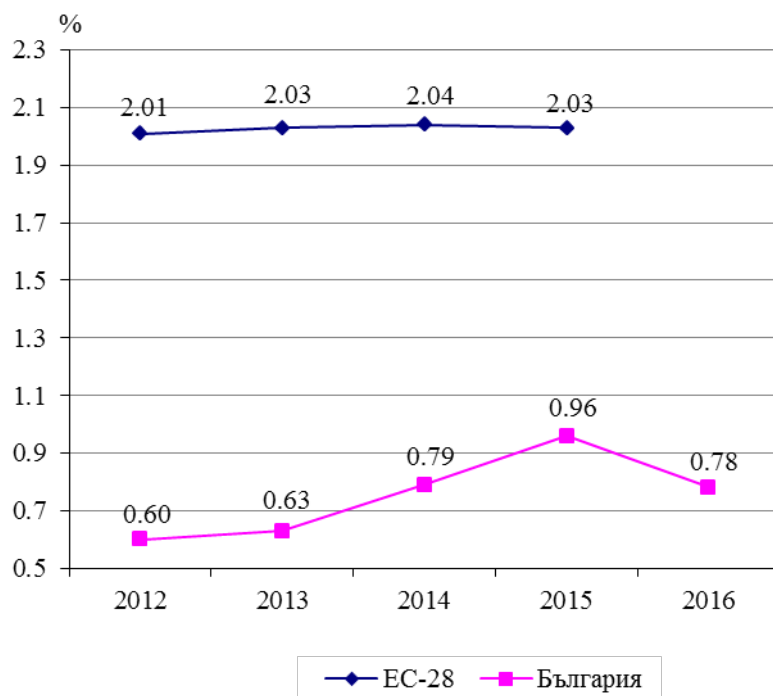

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2016 ГОДИНА **(ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)**

През 2016 г. разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) са 734.0 млн. лв., което е с 13.7% по-малко в сравнение с предходната година.

Интензивността на НИРД (измерена като процент на разходите за НИРД от БВП) също намалява спрямо предходната година - от 0.96% през 2015 г. на 0.78% през 2016 година (фиг. 1).

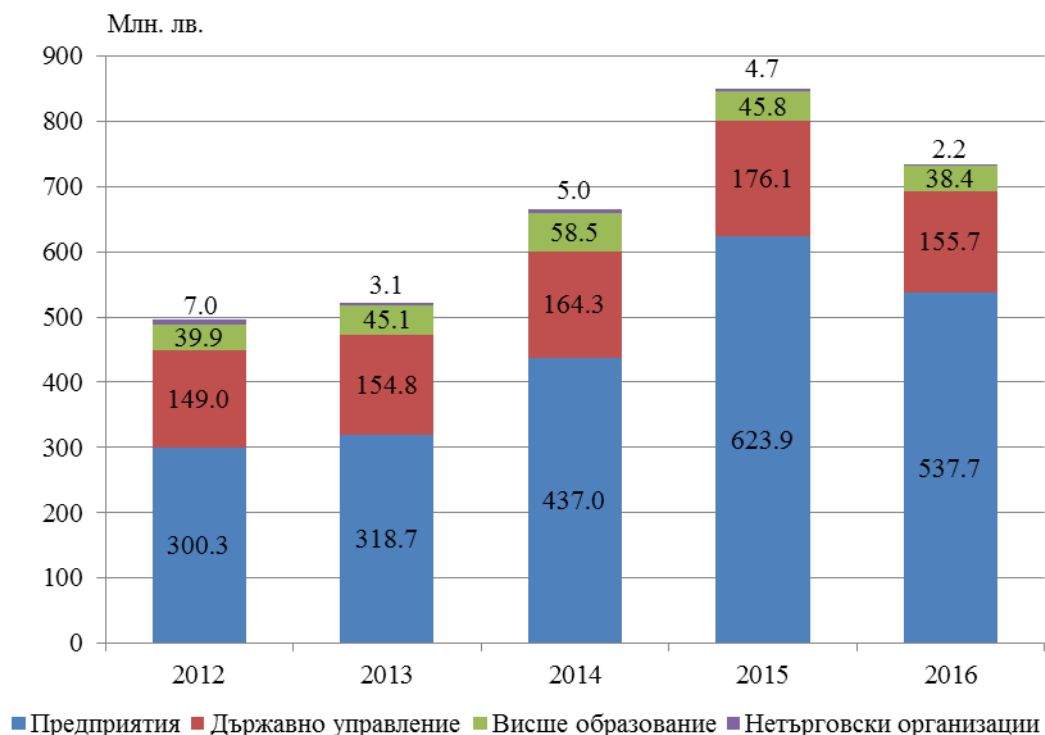
Фиг. 1. Относителен дял на разходите за НИРД от БВП

Намалението на общите разходи за НИРД през 2016 г. спрямо предходната година се дължи в най-голяма степен на сектор „Предприятия”, където разходите за НИРД намаляват с 86.2 млн. лв., или с 13.8%. Сектор „Предприятия” продължава да бъде най-големият от четирите институционални сектора, в които се осъществява НИРД, с дял от 73.3% от общите разходи за НИРД. Следват секторите „Държавно управление”, „Висше образование” и „Нетърговски организации” с дялове съответно от 21.2, 5.2 и 0.3% (фиг. 2).

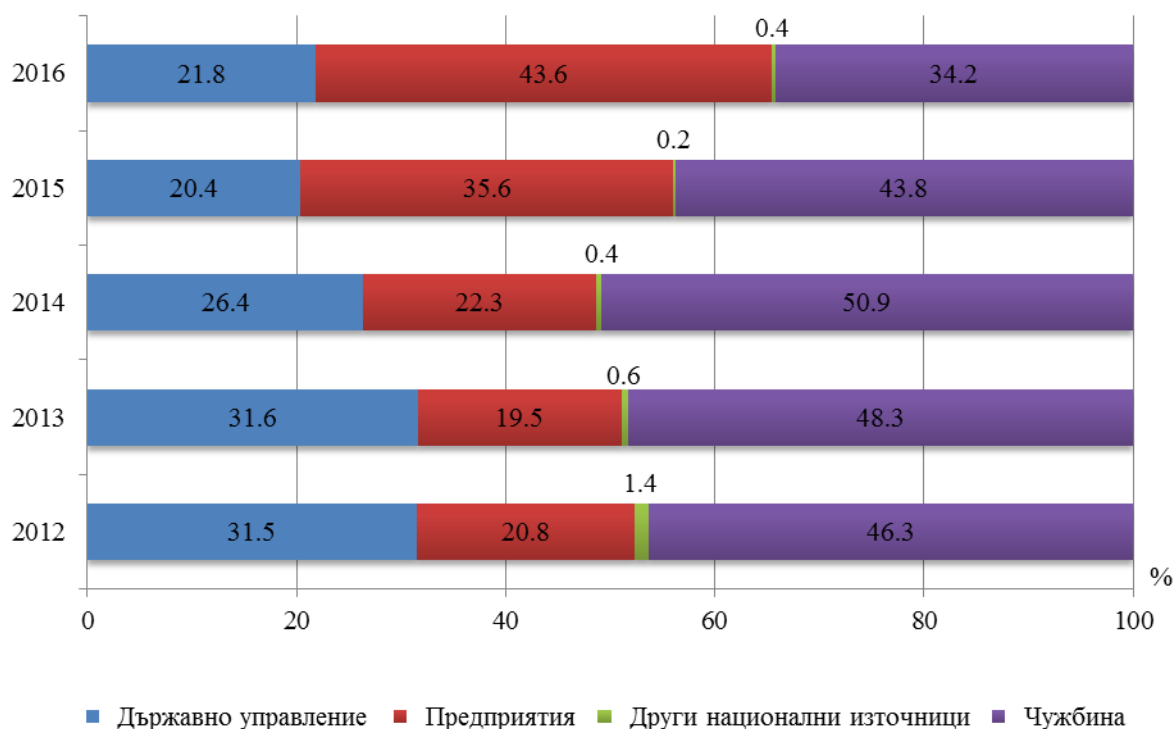
Фиг. 2. Разходи за НИРД по институционални сектори

Научноизследователската и развойна дейност се финансира от държавния бюджет, бизнеса, други национални източници и от чужбина (фиг. 3). През 2016 г. най-голям е делът на средствата за НИРД, идващи от сектор „Предприятия” - 43.6%. Те нарастват спрямо предходната 2015 г. с 5.7% (от 302.6 млн. лв. на 320.0 млн. лв.). Спрямо 2015 г. средствата от чуждестранни източници за осъществяване на НИРД намаляват с 32.7% (от 372.9 млн. лв. на 250.9 млн. лв.).

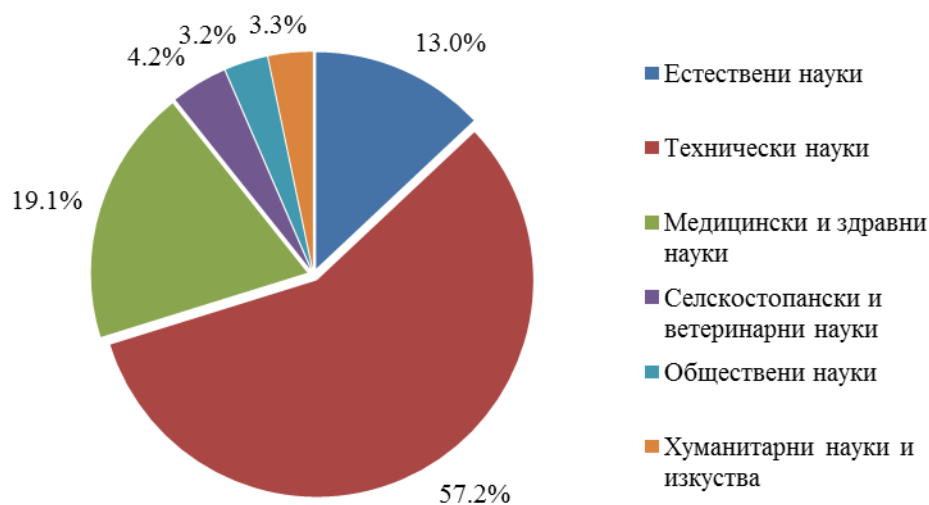
Фиг. 3. Структура на разходите за НИРД по източници на финансиране

В структурата на разходите за НИРД по области на науката най-голям относителен дял имат разходите за НИРД в областта на техническите науки - 57.2%, или 419.5 млн. лв., следвани от медицинските и здравни науки с дял от 19.1%, или 140.3 млн. лв., и естествените науки - 13.0%, или 95.6 млн. лева (фиг. 4).

Фиг. 4. Структура на разходите за НИРД по области на науката през 2016 година

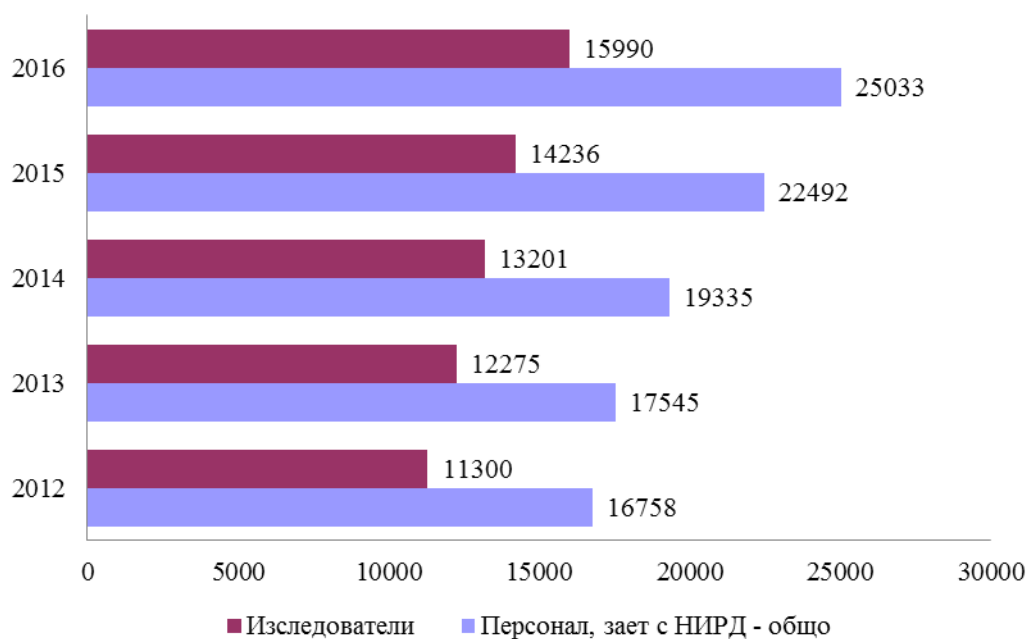

През 2016 г. персоналът, зает с научноизследователска и развойна дейност, е 25 033 души (в еквивалент на пълна заетост), което е с 11.3% повече в сравнение с предходната година (фиг. 5). Делът на жените от общия персонал, зает с НИРД, е 47.6%, като разликата в равнището на заетост между двата пола е 4.8 пункта в полза на мъжете. Броят на изследователите също нараства с 1 754 души, или с 12.3%, спрямо 2015 година.

Както и през 2015 г., основната част от научния персонал е съсредоточен във фирмите и научните институти от сектор „Предприятия” - 44.8% от общия персонал (в еквивалент на пълна заетост), или 11 226 души. В организациите и институциите от сектор „Държавно управление” с научна дейност се занимават 8 047 души, което съставлява 32.1% от общия персонал, зает с НИРД, през 2016 година. В сектор „Висше образование” 5 707 души са ангажирани с научни изследвания и разработки, като относителният им дял е 22.8%.

Фиг. 5. Персонал, зает с НИРД (в еквивалент на пълна заетост)

Методологични бележки

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка творческа и систематична работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и за разработването на нови приложения на наличните знания. Научноизследователската и развойна дейност обхваща фундаментални и приложни изследвания и експериментални разработки.

Показателят „разходи за научноизследователска и развойна дейност” се дефинира като всички разходи за осъществена в рамките на статистическата единица научноизследователска и развойна дейност независимо от източника на финансиране. Разходите за НИРД включват текущите разходи и разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, предназначени за НИРД.

Показателят „персонал, зает с НИРД” измерва човешките ресурси, пряко заети с НИРД, които са отговорни за създаването, прилагането и разпространяването на новите знания. Той обхваща лицата, пряко ангажирани с НИРД, и лицата, оказващи директна подкрепа за НИРД (мениджъри, администратори, техници, чиновници). Персоналът, зает с НИРД, включва изследователи и друг персонал, зает с НИРД. Персоналът в еквивалент на пълна заетост се изчислява на базата на използваното работно време за научноизследователска и развойна дейност през отчетната година.

Съгласно методическото ръководство „Фраскати” (Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development - Frascati Manual, OECD, 2015), възприето от Евростат, разходите и кадровият потенциал на НИРД се разпределят в четири институционални сектора:

- Сектор „Предприятия” - обхваща всички фирми, организации или институции, чиято основна дейност е производство на пазарни стоки и услуги (без попадащите в сектор „Висше образование”).

- Сектор „Държавно управление” - обхваща държавните организации и институции, които не продават, а предоставят услуги за задоволяване на индивидуалните и колективните потребности на обществото и са финансирани предимно с бюджетни средства (без попадащите в сектор „Висше образование”).

- Сектор „Висше образование” - включва университетите, колежите, висшите училища, научноизследователските сектори към висшите училища и университетските болници.

- Сектор „Нетърговски организации” - обхваща фондациите, асоциациите, сдруженията и други, предоставящи непазарни услуги.